No 1872

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5,00; voor de buitensteden ƒ6,0; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 21 JUNIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Wij meenen aan velen geene ondienst te doen met te berigten, dat allen die zich van af 1 Julij e. k. wenschen te abonneren, zoo zij zulks te kennen geven, van den dag hunner kennisgeving af tot ultimo Junij a. s., de Nommers van dit Blad *gratis* zullen ontvangen.

AMSTERDAM, 20 Junij.

Dat wij zonderlinge dagen beleven, wie twijfelt daaraan? De ijlhoofdige koorts, die, als eene epidemische ziekte, velen in Nederland plotseling aangreep, heeft menig kalm en bezadigd man in den war, of op hol gebragt. Heeft niet het onverstand in de laatste weken voor hooge wijsheid gegolden, en dolzinnige dwaasheid den naam van godsvrucht en vaderlandsliefde onteerd?

't Is waarlijk eene lieve vaderlandsliefde, zij, die het land in rep en roer zet, om twee groote fraktien van het Nederlandsch volk tegen elkander in het harnas te jagen. En de godsdienstijver, die bij zulk een werk voorzit, die in plaats der naastenliefde den bittersten haat tot hefboom gebruikt, hij verwacht aanspraak op Gods zegen te bezitten! O dwaasheid! o verblinding! Hoe jammerlijk is [illegible] — gelukkig slechts een deel — van 't [illegible] van Nederland bedrogen!

Helaas! men heeft ergerlijk misbruik gemaakt van de volgzaamheid van onze bevolking en van haren godsdienstzin. Zij, die men gewoon was, als de wachters van Sion te achten, zij hebben de noodklok plotseling in beweging gebragt, als waren onze dijken bedreigd.

Wie zal het der stille en rustige bevolking misprijzen, dat zij, door het noodgeloei verschrikt, in beweging is gebraakt? Het moge den Utrechtschen professor, hem, die onder de eersten, de hand sloeg aan de alarmklok, vrijstaan, met dat ons volk in den vreemde den spot te drijven; wij beklagen 't, omdat dit zelfde volk, de schade zal betalen van den storm, dien men over ons heeft losgelaten.

Weinig heeft ons bevreemd te midden van de dwaasheden, die talloos plaats grepen. Wij kenden de *anti* revolutionnairen sinds lang. Wij hadden den heer Groen voorspeld, dat hij de hand bieden zou aan de *Fakkel* en de geheime genootschappen. Hij nam ons dat zeer [illegible] reeds voor twee jaren betoogd, dat de [illegible] partij eigenlijk eene revolutionnaire was [illegible] ons land door eene revolutie moest worden [illegible], de anti-revolutionnaire partij aan het hoofd zou staan. De heer Groen heeft zulks zeer euvel opgenomen. Dat hij *nu* een blik werpe op de laatst verloopene weken, zoo hij daartoe den moed bezit, en getuige of hij onze ergste verwachtingen niet heeft overtroffen?

Dat velen onzer predikanten zich daarin hebben gemengd, zal niemand verwonderen, die onze geschiedenis kent. [illegible]

[illegible] zou het moeten [illegible] dat de behoudende partij steun heeft gezocht in revolutionnaire praktijken, zoo men niet wist, dat de behoudende partij ten onzent nooit heeft terug gedeinsd voor een middel, dat zij aan hare belangen voordeelig achtte. Zij immers verdedigt belangen, geene beginselen, zoo min godsdienstige als politieke.

Ook zou men zich niet behooren te verwonderen, als ministers, uit die behoudende partij ontsproten, de eerste beginselen van bestuur in zoo verre vergaten, dat zij niet als bestuurders van het gansche volk, maar slechts van eene partij in het volk optraden. Nogtans ons heeft de houding, door het ministerie aangenomen, verbaasd. Wij hebben ons in onze donkerste verwachtingen nooit kunnen voorstellen, dat een ministerie blind genoeg kon zijn, om zijne vaan te planten bij een deel van het volk tegen het andere, en dat door mannen, die in de staatkunde een naam bezitten, na gerijpt te zijn door eene ondervinding van vele jaren. Zulke roekelooze dwaasheid bewijst meer dan iets anders, hoe gevaarlijk eene koorts ons land heeft aangegrepen, en hoe zij rampzalig voor het algemeene welzijn van het vaderland wordt. Want wat moet het gevolg zijn van zulke houding van het ministerie? Welke anders dan dat het, na de protestantsche beweging, nu nog eene katholieke, onder de bevolking gaande maakt? De Katholieken zijn lijdzaam en geduldig gebleven jegens eene misleide en opgeruide volksmenigte. Zou men daarom meenen, dat zij ook lijdzaam en geduldig zouden zijn jegens een partijzuchtig gouvernement, dat zich zou vermeten de Katholieken te krenken en in *hunne* nationale eer, en in *hunne* teederste en heiligste belangen? Zoo men daarop rekent, dan zal men zich vreesselijk bedrogen vinden. Dat de verantwoordelijkheid daarvan neerkome op hen, die begrijpen te mogen spelen met het vuur der gevaarlijkste hartstogten, wij herhalen het, gelijk kinderen met vuur spelen en al spelende het huis in brand steken. Wij zullen onze regten verdedigen en handhaven *quand-même*.

Zijn er nog, die de troonrede niet goed mogten begrepen hebben, het *Goudsch Kronijkske* licht haar toe, opdat er geen twijfel zij omtrent de beteekenis en strekking die men verlangt.

Het begint met deze verklaring: »Zoo onbetamelijk als wij het rekenen er bedenkingen tegen in te brengen, zoo voegzaam achten wij het dankbaar op te merken, wat er *bemoedigends* in gevonden wordt." Geene kritiek derhalve, maar wel dankbetoon en lofspraak. Laffe vleitaal! Welke waarde aan lof te hechten daar, waar kritiek als »onbetamelijk" buiten gesloten wordt?

Ziehier wat het *Goudsch Kronijkske* bemoedigt:

»Zijne Majesteit herhaalt, bij deze plegtige gelegenheid, de betuiging van meegevoel voor de Nationale en Protestantsche beweging, waarvan de Koning reeds in Amsterdam verklaard had, dat zij den band tusschen het Huis van Oranje en Nederland vaster gesnoerd en dierbaarder aan Zijn hart had gemaakt.

»De Koning erkent, dat die duizenden Zijner onderdanen in hun nationaal gevoel geschokt waren en verontrust over belangen, die ook door Hem voor de teederste gehouden worden....

»De Koning is overtuigd dat de belangen en regten zijner Protestantsche onderdanen bedreigd werden en bescherming behoefden, en acht het pligt die bescherming te verleenen....

»De Koning heeft aan sommige vroegere Ministers ontslag verleend, om hen te vervangen door mannen, die Zijner Majesteits vertrouwen bezitten. Een deel der vertegenwoordiging werd ontbonden, opdat de kiezers de gelegenheid zouden hebben, te doen blijken van hunne waardeering der omstandigheden. De uitslag der verkiezingen heeft getoond dat de meesten die omstandigheden goed wisten te waardeeren. Zijne Majesteit is dan ook over dien uitslag tevreden, en ziet zich met genoegen door de beide Kamers der Staten-Generaal omringd....

[illegible] in beweging bragt, is [illegible] uit den [illegible] zwaar en geeft de bijde [illegible] geruimd worden.

»Daartoe zijn reeds ophelderingen uitgelokt dáár, van waar de wonde werd toegebragt. De Koning gevoelt met ons, dat de wonde is toegebragt en dat zij moet geheeld worden. Die heeling zal niet afhankelijk gemaakt worden van de gezindheid van vreemden, maar verzekerd worden door maatregelen, in eigen boezem te nemen.

»De overtuiging heeft zich bij de regering gevestigd, dat aan vele moeijelijkheden alleen door eene wet is te gemoet te komen. Na 's Konings verklaringen kunnen wij die wet met gerustheid afwachten, zij kan geene andere strekking hebben dan de handhaving onzer heiligste regten, de verzekering onzer teederste belangen.

»Het zesde hoofdstuk der Grondwet, zegt de Koning, verzekert regten aan de kerkgenootschappen, maar legt ook aan de regering pligten op. Waarin die pligten bestaan wordt verder aangewezen; het verleenen van gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen, maar ook *het onderwerpen van die allen aan de wetten van den Staat*, opdat er geen gevaar oprijze, dat spoedig voor het Staatsgezag gevaarlijk zou worden."

Wij onthouden ons van alle aanmerkingen op deze omschrijving der troonrede, door het *Goudsche Kronijkske* gegeven. Trouwens zijne toelichting is zoo duidelijk, dat zij geene nadere verduidelijking behoeft. Zij komt hierop neer, dat *alle Kerkgenootschappen* ONDERWORPEN *moeten worden aan de wetten van den Staat!* Wat dunkt daarvan den verdediger van *het Regt der Hervormde Gezindheid?* Wat dien duizenden en duizenden predikanten en diakonale armbesturen, die tegen de beide laatste voorgedragene ontwerpen van wet ter regeling van het armwezen zoo nadrukkelijk geprotesteerd hebben, omdat door die wetsontwerpen de zelfstandigheid en onafhankelijkheid der kerkgenootschappen aangerand werden? Het schijnt nu nog wel anders te zullen loopen. Van zelfstandigheid en onafhankelijkheid der kerkgenootschappen is geene sprake meer; zij moeten *onderworpen*, dat is *afhankelijk* gemaakt worden van de wetten van den Staat! Zij zijn het echter nog niet. »Veel, oneindig veel, zegt prof. Broere, moet er gebeurd en veranderd zijn, om in één en hetzelfde land tot Protestanten en Katholieken te kunnen zeggen: gij beiden zijt vrij! *De kracht die dat heeft uitgewerkt, er is geen twijfel aan, is eene ontzettende kracht, en wie het waagt daar spel mee te drijven, wordt verbrijzeld!"*

Het *Goudsch Kronijkske* geeft daarop nog eene verklaring, hoe hij wenscht dat het beginsel der godsdienstige verdraagzaamheid moge gehandhaafd worden. Dat moge bewaard worden, dus zegt het, »tegen de aanmatigingen van Rome, gelijk het door de vorsten van het Huis van Oranje werd *gevestigd!*"...

»Dankbaar voor zooveel goeds, dus besluit het *Kronijkske*, kunnen wij met gerustheid de toekomst te gemoet gaan." Wij ontveinzen het niet, dat wij de gerustheid van het *Kronijkske* geenszins deelen. »Eene orde, wij maken nogmaals de woorden van onzen straks aangehaalden geleerden vriend tot de onze, eene orde, waarin eene waarachtig bestaande *kracht* [als die der Katholieken] verhinderd wordt zich te doen gelden, is geene orde, maar wanorde, en een van beiden gebeurt: *óf de miskende natuur verwint, óf de Staat gaat zijnen ondergang te gemoet."*

't Is niet de *Kerkbode* alleen, die der zoogenaamde *anti-revolutionnaire* partij den rug toedraait en haar van de baan tracht te schuiven; daar komt ook de *Kerkelijke Courant*, het officiëel orgaan der Synode, voor den dag met een alarmkreet tegen Groen en het Dortsche kerkje. De bedoeling was wel geweest, men verklapt dat zeer naïef, Groen met de zijnen te gebruiken, niet te bevorderen. Nu heeft de uitkomst niet aan die verwachting beantwoord. Groen heeft gedacht, dat hij [illegible] genieten van de voordeelen [illegible] zijn aandeel, gegeven [illegible] welligt [illegible] geweest, heeft hij [illegible] te groot genomen. *Inde* [illegible] hier wat de *Kerkelijke Courant* van Zaturdag [illegible] schrijft:

»Men vraagt en gist al verder, naar de Nieuwe Kamer, wat zij zijn en wat zij doen zal. En wel mag men het vragen, bij de verdeeldheid der partijen in ons vaderland. Is er eene onder die partijen, *die belangrijke aanwinst heeft gedaan*, dan is het de *anti-revolutionnaire*. Het getal harer leden is grooter, dan velen wenschen en onder *die velen*, waarom zouden wij 't niet zeggen, *wij!* Indien wij den heer Groen van Prinsterer op meer dan eene plaats verkozen zien, dan verheugen wij ons daarin.

»Iets anders is het evenwel den heer Groen te willen of andere leden zijner partij. Wij willen gaarne erkennen, dat wij meer beducht zijn geworden, dan wij waren en wel vooral, sints wij de overtuiging hebben, dat orthodoxie de titel van aanbeveling is, waarop men zich bij meer dan éénen kandidaat heeft beroepen. Wij noemen, omdat wij bewijzen willen, den heer Gefken, kandidaat voor Gouda, en van wien 't ons tot heden onbekend is, of hij er gekozen zij, al dan niet. Hartelijk wenschen wij 't laatste. De [illegible]

niets bekend, dan door zijne overhelling tot orthodoxisme. De heer Gefken verklaart bepaald, dat hij de adressen *tegen* de invoering der bisschoppelijke hierarchie afkeurt, en is toch de kandidaat eener partij, die zeer *vóór* die adressen was, maar die nu beweren durft, dat de heer Gefken door *geheel* het Protestantsche Nederland behoort gewenscht te worden.

»Op 't gevaar af van te mishagen aan de stellers der onbandige verdediging van den heer Gefken, verklaren wij tot het Protestantsche Nederland niet te behooren, *hier* bedoeld.

»En waarom wij nu minder gerust zijn? 't Is omdat wij vreezen voor alles wat eene *partij* vormt, omdat eene partij altijd hare eigene bedoelingen heeft, afgescheiden vaak van de bedoelingen des algemeens, en omdat wij de bedoelingen niet kennen, die de anti-revolutionaire partij heeft, met dat zoeken naar vermeerdering harer magt. Dat zij vertegenwoordigd worde in de Kamer der vertegenwoordigers van Nederland, wij wenschen het; dat zij er heersche wenschen wij niet. Tot geruststelling der liberale bladen, die misschien meenen konden, dat wij hier op hun standpunt stonden, verklaren wij gaarne, dat het niet de reaktie is, die wij vreezen van de genoemde partij. Zij heeft daartoe nog geene bepaalde aanleiding gegeven, en heeft alleen nooit de ultra-liberale theoriën gehuldigd, waarmede velen zijn verblind. Die niet te willen, of reaktie voor te staan is echter zeer onderscheiden. Wij hebben de meeste vrees bij eene wet op het Onderwijs, omdat wij gelooven in gevoelen te dien opzigte op een geheel ander standpunt te staan en nog geen heil kunnen zien in de ter zijde stelling eener school-wetgeving, waaronder het volksonderwijs heeft gebloeid in ons vaderland.

»Alles, wat geschiedt in het belang eener partij, achten wij gevaarlijk."

De laatste zinsnede, »alles wat geschiedt in het belang eener partij, achten wij gevaarlijk," is eene kostelijke belijdenis, die wij niet hadden verwacht in de *Kerkelijke Courant* aan te treffen. Zij veroordeelt daarmede de jongste beweging en al wat zij voort zal brengen, dewijl dat alles geschiedt in het belang van eene partij en daarom zeer gevaarlijk is.

De *Kerkelijke Courant* heeft dan ook reeds groot berouw. Hare vrees is zoo groot, dat zij haar artikel eindigt met de volgende bemerking:

»Ons kwam het in de gedachte bij de laatste verkiezingen, of 't waarlijk een zegen is voor een land, met regtstreeksche verkiezingen begiftigd te zijn; of niet het nadeel, er door te weeg gebragt, grooter dan het voordeel is. 't Spreekt van zelf, dat wij hier geheel geen politiek oogpunt bedoelen, wij meenen alleen het zedelijke; en vragen dan vrijmoedig, of iemand beweren durft, dat de moraliteit des volks bij dat staatkundig voorregt wint. Men denke aan al de opgewekte driften, aan al den naijver, aan al den haat, aan al de onwaarheid, aan al de schaamteloosheid, aan al de partijschap, waarvan men in den laatsten tijd de getuige is geweest — en oordeele over het geluk van een volk, dat regtstreeksche verkiezingen heeft, met lagen census!"

Die lage *census* is dan ook eene groote grief voor al wie onder de Protestanten van Groen niet hoort. 't Is de lage *census* die de magt van Groen uitmaakt.

Intusschen wij treuren daarover niet met de *Kerkelijke Courant*. Al is de *anti-revolutionnaire* partij, in de middelen, die zij bezigt en in het doel waarnaar zij streeft, zoo *revolutionnair*, dat wij ons daarom verpligt achten haar te bestrijden, toch heeft zij van den anderen kant in sommige harer beginselen te veel goeds, dan dat wij zouden treuren over de aanwinst die zij gedaan heeft. Wij vreezen Groen en zijne partij niet. Zoo wij haar bestrijden, het is pligtshalve. Indien zij ten spijt van onze tegenwerking toch vooruitgaat, wij hebben er vrede mede, en verre van ons daarover te bedroeven, verheugen wij er ons over, in zooverre dat zij ons weinig kwaad kan doen, maar veeleer veel voordeel zal aanbrengen in de verdediging van godsdienstige belangen, als daar zijn het onderwijs en vele andere.

De buitenlandsche bladen gaan voort met grooten nadruk, hetzij in eigene artikelen, hetzij in korrespondentien, hun van hier uit verschillende steden toegezonden, de zaak van het ten onzent zoo grootelijks bedreigde *Regt* te bespreken. Wij zijn hun daarvoor den levendigsten dank verschuldigd. Zoo immers blijft aan de zaak des Regts de sympathie gewaarborgd van alle regtschapen lieden in Europa, welker eenparig protest op den duur onmogelijk zonder heilzamen invloed blijven kan.

Het steeds toenemend aantal buitenlandsche bladen, die zich onzer aantrekken, en de omvang der artikelen en korrespondentien, daarin aan de Hollandsche quæstie gewijd, maken het ons echter onmogelijk, de meeste der ons onder de oogen komende opstellen aan onze lezers mede te deelen. Onze plaatsruimte verbiedt het ons, en ook nog andere bedenkingen weêrhouden ons b. v. die artikelen onder hunne oogen te brengen, waarin de troonrede wordt besproken. Welke die bedenkingen zijn, laten wij heden in het midden.

Ten blijke van de levendige belangstelling van het buitenland in ons lot, laten wij hier enkele volzinnen volgen uit het politiesch overzigt van de *Emancipation belge*, een der geachtste organen van onze zuidelijke naburen, en dat zich rusteloos dag aan dag in 't breede met Nederland bezig houdt. Wij lezen daar wat hier volgt:

»De Hollandsche dagbladen en onze bijzondere korrespondentien doen ons zien, dat de troonrede, door het ministerie-van Hall Z. M. Willem III in den mond gelegd, een zeer treurigen indruk gemaakt heeft in Nederland, en in de zuidelijke provincien des rijks groote ontsteltenis heeft veroorzaakt. Het kon ook niet anders zijn. In weerwil van den duisteren stijl, blijkt het toch duidelijk uit die aanspraak, voor hen die op de hoogte der zaak zijn en weten wat er bij onze voormalige landgenooten voorvalt, wat er te wachten is.

»Men zal in de Hollandsche bladen te vergeefs zoeken naar eene volledige uitdrukking der gedachte van de konstitutioneelen en Katholieken in Holland over dat staatsstuk. Voor 1848 deed de heer van Hall een publicist een proces aan wegens *gekwetste Majesteit*, omdat hij gewaagd had de troonrede te beschouwen als een ministerieel stuk; en alhoewel sedert dien tijd de ministerieele verantwoordelijkheid in de Grondwet is opgenomen, zegt men toch, te regt of te onregt, dat de heer van Hall ook nu nog dezelfde handelwijze zou kunnen volgen.

»Wat ons betreft, wij hebben niet eene rede om voor de gramschap van den heer van Hall of zijne inkonstitutioneele handelingen bedacht te zijn, en vrijmoedig en eerlijk blijven wij de waarheid en het regt verdedigen. Nog te veel belangen en te veel herinneringen verbinden de twee deelen der Nederlanden aan elkander, dan dat het in België onverschillig zou wezen te weten wat men in Holland denkt, zegt en doet. Daarom zullen wij niet in gebreke blijven, aan de verpligtingen, welke uit dezen toestand voortspruiten, te voldoen, en zulks te meer, daar wij onder onze medearbeiders aan deze taak mannen tellen, wier pozitie bij uitnemendheid gunstig is om de waarheid te vernemen, en die onafhankelijk genoeg zijn om haar te durven uitspreken."

Zeer ter snede releveert de *Arnhemsche Courant* eene enkele uitdrukking, in de zitting van den 18 April ll. door den heer Groen gebezigd, en waarin hij met meerdere openhartigheid, dan men gewoon is bij de orthodoxe partij waar te nemen, zegt, hoe veel verdraagzaamheid en hoeveel godsdienstvrijheid, mogelijke desiderata van die partij te wachten staat.

De *Arnhemsche Courant* zegt als volgt:

»Tegen dit grondwettig beginsel, door het afgetreden ministerie in volle kracht gehandhaafd, staat lijnregt over een ander beginsel, voorgestaan en aangedrongen door deze zich anti-revolutionnair noemende partij, welke bij de laatste verkiezingen een zoo groot overwigt gekregen heeft, en zich gereed maakt de Grondwet in groeniaanschen zin te »zuiveren", en er de »jammerlijke bestanddeelen" uit te verwijderen. De groeniaansche partij komt terug op deze, regtens en feitelijk bestaande, scheiding van Kerk en Staat. Het is een harer dierbaarste hoofdbeginselen, dat de Staat moet bestaan en werken door de Kerk; in wezenlijkheid, dat de Staat, dat de Regering zij een deel der Kerk; dat regeren en besturen zij, de leer der Kerk toepassen op alle burgerlijke en politieke onderwerpen. Met andere woorden gezegd, de Staat verliest zich in de Kerk, en de Regering ontleent haar gezag aan en bestaat alleen door de Kerk. Dit beginsel... eenmaal aangenomen zijnde, komt men natuurlijk en onvermijdelijk tot de vraag: *welke* Kerk? *welke* is die moederkerk, die alle regt, magt en gezag in haren schoot bevat? De groenianen antwoorden natuurlijk: *onze* kerk; *wij* alleen hebben het ware geloof, dat zalig maakt en *objective* regten en vrijheden geeft. In dezen zin redeneerde de heer Groen bij de interpellatien over de inrigting van het katholiek kerkgenootschap in Nederland. Waar de Grondwet »*volkomen vrijheid* van belijdenis" voor »ieder 's godsdienstige meeningen," en »*gelijke* bescherming" voor »alle kerkgenootschappen in het Rijk" gebied, wilde hij slechts: »de meest mogelijke verdraagzaamheid, maar tevens *scherp toezigt*," en »zooveel mogelijk ruime gewetensvrijheid, maar niet in de uiterste consequentiën toelating van alhetgeen zou kunnen gezegd worden, tot de *eischen en behoeften* der Roomsch Katholieke kerk te behooren." De heer Groen maakt zijne »*mogelijke* verdraagzaamheid" en zijne »*mogelijke* gewetensvrijheid" afhankelijk van den *aard der kerk*, en de *strekking der leer*. Dit is natuurlijk alleen mogelijk in eenen Kerk-Staat, die den *aard* van alle andere kerken, en de *strekking* van alle andere kerkleeren aan den aard van *hare* kerk, aan de strekking van *hare* kerkleer toetst, en beproeft in hoeverre zij die kan of wil toelaten en dulden."

Het ontwerp van een adres van antwoord op de troonrede voor de Eerste Kamer luidt als volgt:

Sire!

1. De Eerste Kamer stelt op hoogen prijs dat het Uwe Majesteit heeft behaagd de Wetgevende Vergadering in persoon te openen. Zij vernam met belangstelling dat goede verstandhouding naar buiten, toenemende ontwikkeling en welvaart binnen 's lands, de gelukkige voorteekenen zijn waaronder de Staten-Generaal hunne werkzaamheden mogen hervatten.

2. Hulde brengende aan de zucht van Uwe Majesteit om aller belangen en regten te beschermen, eerbiedigt zij de redenen die U hebben geleid, om sommige der ministers door anderen te vervangen en een deel der Vertegenwoordiging te ontbinden.

3. De Kamer betreurt dat er omstandigheden geboren werden, die bij velen van Uwer Majesteits onderdanen tot bekommering en verontrusting over hunne teederste belangen aanleiding gaven. Levendig beseft zij de wenschelijkheid, dat de hierdoor ontstane spanning der gemoederen bedare, en hoog wordt door haar gewaardeerd elke poging, die zonder krenking van eenig regt, zonder verkorting van eenige vrijheid, bij de Grondwet verzekerd, daartoe kan leiden.

4. De Regering heeft de overtuiging dat aan vele moeijelijkheden, waarop Uwe Majesteit het oog heeft, alleen door eene wet is te gemoet te komen. Het vertrouwen van Uwe Majesteit, dat gematigdheid en bedaardheid bij de overweging van dit gewigtig onderwerp mogen voorzitten, zal niet worden te leur gesteld, wanneer het onze taak wordt daaraan onze zorg te wijden.

5. Het zal steeds ons streven blijven godsdienstige verdraagzaamheid, dat sieraad eener maatschappij, dat krachtige steunsel van elken en bijzonder van onzen Staat, met ernst te helpen bevorderen en handhaven.

6. Opregtelijk zullen wij ons verblijden, zoo de bezwaren van het oogenblik konnen worden opgeheven en te gelijk de waarborgen voor vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen bevestigd.

7. Wij vereenigen ons, Sire, met 's Konings bede, dat zegen moge berusten op iederen maatregel, die strekken kan tot heil van het dierbaar Vaderland.)

(*Dit adres van antwoord is heden Maandag onveranderd aangenomen met 32 tegen 2 stemmen, zijnde die van de heeren van Dam en Tonkens.*)

Men leest in de *Grondwet*:

»Wij vernemen dat bij de Tweede Kamer een zeventiental wetsontwerpen zijn ingekomen. Daaronder behoort ook een wetsvoorstel, waarbij de Molukkos voor den handel worden opengesteld."

»Er is hier bij J. J. Slingerland een nieuw schotschrift op het vorig ministerie uitgekomen; Z. Exc. de heer minister van Finantiën, van Doorn, heeft daarop voor *twee*, en Z. Ex. de heer minister van Binnenlandsche Zaken, voor *vier* exemplaren ingeteekend. Dus moet het zeker heel mooi zijn. Het is van iemand, die zegt tot de *Israëlitische* kerk te behooren. Moet dat nu niet even zeer worden geweerd, als de *Joodsche* dagbladen? Of vindt het genade omdat het *tegen* den »wederpartijder" is?"

Men schrijft ons uit Kuraçao: »Den 11 April is alhier eene vereeniging tot stand gekomen onder den naam *Kasino*. Deze vereeniging aan welker hoofd staan de predikant C. Conradi, de koloniale sekretaris P. Schotborgh en het lid van de regtbank van den Wall Arnemann heeft ten doel om, met opoffering van de *vitale* belangen dezer kolonie, eene *aristokratie* in te voeren. In die vereeniging zullen, met uitsluiting der Joden en Roomschen, slechts de *magnaten* en *oud-adelijken* worden geadmitteerd, van welke bijna allen Afrikaansch bloed in hunne aderen hebben en een Afrikaan in hun wapen voeren moeten. Doch niettemin zijn zij door het tegenwoordig bestuur als blanken erkend, terwijl de anderen door den heer Rammelman Elsevier, bij beschikking dd. 22 Junij 1850 (*) als geëmancipeerden gebrandmerkt zijn. Wordt aldus niet vergeten door den kol. sekretaris en de andere vrienden van den heer Rammelman Elsevier het devies: *Eendragt maakt magt*, dat deze bij zijne benoeming gebruikte om de medewerking der ingezetenen in te roepen? Deze vereeniging heeft vele verdeeldheid en oneenigheden tusschen de ingezetenen gebragt en zal noodzakelijk in hooge mate bijdragen tot den algeheelen ondergang dezer kolonie. Men mompelt dat de gouverneur deze vereeniging met zijne beurs ondersteunt en alzoo een *krypto-casinist* is. Wij zullen nader terugkomen op deze vereeniging."

Naar wij vernemen zijn heden morgen alhier ter markt aangebragt de eerste nieuwe aardappelen uit het Westland, en wel 2 scheepjes, te zamen aanbrengende ongeveer 150 mudden. Zij zijn met graagte tegen den prijs van *f* 7,50 en *f* 8 het mud verkocht. Wat de Rijnsburgers betreft, deze hebben den prijs opgebragt van Zaturdag ll. [*f* 6]; de kwaliteit is zeer goed. (*A. Ct.*)

(*) Zie *de Tijd*, N. C. van den 16 September 1850, N°. 1037, waarin deze beschikking van Z. Exc. Rammelman Elsevier in haar geheel is opgenomen.

Bij de verkiezing, die den 15 te Sliedrecht plaats had, tot benoeming van een lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland, hebben de meeste stemmen bekomen de heeren Eliza Vonck en A. A. Visser Jz. De herstemming tusschen die beide heeren zal plaats hebben op Vrijdag 1 Julij aanstaande.

— Naar men verneemt, zijn door Z. M. voor het gala-diner van Woensdag aanstaande ongeveer 230, voor dat van Vrijdag 200 en voor het déjeuner dansant in het huis in 't Bosch, op Maandag daaraanvolgende, 300 personen genoodigd.

Men leest in de *Prov. Friesche Courant* :

»Ons vermoeden, dat de landverhuizers uit dit gewest, die onder geleide van den heer Bonnema den 26 Febr. ll. van Harlingen zijn vertrokken, zich zouden bevinden op het verongelukte schip *William and Marij*, is helaas! zekerheid geworden. Genoemde bodem heeft op den 4 Mei ll. schipbreuk geleden bij Stirrup Key, tusschen de Bahama Eilanden, en van de ruim 200 passagiers, is het aan niet meer dan 27 personen gelukt zich te redden; onder die geredden zijn, zoo ver bekend, slechts drie Friezen, nl. Oene M. Wagenaar van 't Heerenveen, Ulbe A. Bergsma, van Pingjum en Izaak E. Roorda, van Dantumawoude. Na zes uren zwervens op zee, in eene boot, zijn ze door een Amerikaansch schip (*Pollux*), bestemd naar Liverpool, opgenomen en in die stad behouden, doch met achterlating van alle hunne bezittingen, aan wal gebragt."

Uittreksel van een brief, geschreven uit Liverpool, d.d. 6 Junij door Oene Martinus Wagenaar, van Heerenveen, passagier van het schip *William and Marij*, medegedeeld door den heer P. Runia:

»Op den 4 Mei ll. 's avonds ten 9 uur zijn wij bij de Bahama eilanden op een verborgen klip gestrand, 4 a 5 uren van de Amerikaansche kust verwijderd; het schip werd lek, en na den gamschen nacht gepompt te hebben, hadden wij 's morgens ten 4 uur 6 voet water in het schip, en lagen wij voor anker, van de klip af zijnde. De 2 stuurlieden en 6 matrozen zaten reeds in één der sloepen, doch de kapitein beloofde aan Bonnema het schip niet te zullen verlaten, voor dat *zij* gered zouden zijn, doch ik (schrijft Wagenaar) vertrouwde zulks niet, ging op de kajuit bij de pomp staan, slechts een jasje, broek en zwemgordel aan hebbende, om zoo mogelijk mij met zwemmen op een stuk hout te redden, dewijl ik geen hoop op de boot had. Toen zeide de kapitein tot twee matrozen, »ik ga bij de stuurlieden in de sloep, red u dadelijk met de anderen:" toen verloor ik hen niet uit het oog; hij ging te water en ik sprong er dadelijk in, terzelfder tijd dat de touwen gekapt werden. De kapitein was reeds in de eerste, en ik, als mede Ulbe Bergsma van Kimswerd, Izaak Roorda van Dantumawoude, benevens 21 Ieren en 3 Duitschers in de tweede sloep. De Ieren wilden ons buiten werpen, doch ik had een mes in de eene en een puts in de andere hand, zeggende »de eerste die ons aanrandt, steek ik door." Zoo zijn wij dan van 's morgens 6 tot 's middags 1 uur rondgedreven, tot dat een schip (genaamd *Pollux*) kapt. Mac. Entijre ons opnam en den 6den Junij jl. behouden te Liverpool aan wal bragt.

Naar wij denken zijn de anderen, 170 in getal, aan boord gebleven en waarschijnlijk niet gered; echter hebben wij het schip niet zien zinken."

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Zaturdag, 18 Junij.

In deze zitting heeft de voorzitter kennis gegeven, dat de kommissie voor het adres van antwoord op de Troonrede de in de afdeelingen gemaakte aanmerkingen nader heeft overwogen en het adres bepaald vastgesteld.

Hij stelt mitsdien voor, dat ontwerp-adres te doen drukken en ronddeelen, en de beraadslagingen daarover te houden op aanstaanden Maandag, des morgens ten 11 ure. Hienovereenkomstig wordt besloten.

De zitting is daarna gescheiden.

'sGRAVENHAGE, 19 Junij. Z. M. heeft, uit het dubbeltal kandidaten voor het voorzitterschap der Tweede Kamer, gekozen den heer Jhr. W. Boreel van Hoogelanden.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal bijeenkomen aanstaanden Maandag den 20 dezer, des namiddags ten een ure, waarin onder anderen de nieuw benoemde voorzitter, Jhr. W. Boreel van Hogelanden, zijne betrekking zal aanvaarden.

— Op aanstaanden Woensdag den 22 dezer zal de gewone audientie van den minister van Finantien, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz. geen plaats hebben en op aanstaanden Donderdag die niet van den minister van Finantien.

— Dezen morgen ten vier ure is de Engelsche stoomboot *Concordia*, kapitein Stranack komende van Londen en bestemd naar Rotterdam, reeds voor Scheveningen aangekomen en heeft onmiddelijk passagiers en brievenmalen door hare boot aan wal doen roeijen.

— De nieuwe klok, bestemd voor de Alexanderskazerne, door het gemeentebestuur opgedragen aan de weduwe IJzerman en Zoon alhier, is thans in gereedheid en reeds in den toren aangebragt. Zij voldoet allezins aan de verwachting zoo door juistheid van gang, als door zuiverheid van klank bij het slaan. Door de vervaardiging van die klok wordt in eene behoefte voorzien van de militairen, maar ook van de vele inwoners van dat fraai deel der stad.

BREDA, 18 Junij. Ter verkiezing van een lid der Tweede Kamer, in plaats van den heer Mr. J. R. Thorbecke, is heden gebleken, dat ingekomen waren 2171 stembilletten, waarvan 23 van onwaarde zijn bevonden. Gekozen werd de heer Mr. L. D. Storm, burgemeester dezer stad, met 1244 stemmen. Mr. J. J. Loke had 441, J. P. P. baron van Zuylen van Nyeveld 360 en Mr. P. J. J. Hollingerus Peijpers 51 stemmen.

ALKMAAR, 18 Junij. Wij vernemen dat een 500-tal personen zich reeds als leden van het VIIIe Nederl. Landhuishoudkundig Congres hebben aangemeld; dat de inzending van voorwerpen voor de algemeene tentoonstelling van landbouw de verwachting zeer overtreft, en dat de stoombootdienst over Zaandam, op Donderdag 23 dezer, buitengewoon voor het publiek wordt geopend, zoodanig, dat men, des morgens half acht ure van Amsterdam vertrekkende, des avonds ten acht ure nog de terugreis van Alkmaar zal kunnen doen. (*Alkm. Ct.*)

BATAVIA, 27 April. Bij besluit van den gouverneur-generaal van 12 dezer is bepaald, dat tot het geven van ondervrijs zijn onbevoegd allen, tegen wie uitgesproken is een vonnis, hebbende kracht van gewijsde, houdende veroordeeling tot een lijf- of onteerende straf of tot eene straf, wegens eene daad, strijdig met de zeden, of waardoor de algemeene achting en het algemeen vertrouwen verloren gaan. In geval van twijfel of geschil over de toepassing van dit beginsel, wordt beslist door den gouv.-gen.

— Door den hortulanus bij 's lands plantentuin te Buitenzorg, den heer J. E. Teysmann, is dezer dagen ontvangen een juweelen doekspeld, welke hem door Z. M. den Koning van Wurtemberg ten geschenke is gegeven, als een blijk van tevredenheid voor eene verzameling van op Java voorkomende orchideën, door gemelden hortulanus, op last van Z. Exc. den gouv.-generaal, bijeengebragt voor de koninklijke tuinen te Stuttgard.

— Den 21 April is te Batavia aangekomen Zr. Ms. stoomschip Java, luit. ter zee 1e klasse J. van der Moore, met de paketten uit Europa, tot 8 Maart, uit China tot 11 April en uit Singapore tot 16 April.

— Door de regering is dezer dagen magtiging verleend, om een steenen dam te leggen in de rivier van Poerwodadie nabij Karang, in de residentie Madioen, en tevens om eene waterleiding weder in bruikbaren staat te brengen. Door deze werken zal eene hoeveelheid van ongeveer 2000 bouws sawavelden, thans van den regen afhankelijk, van levend water worden voorzien. De bevolking zal er door verligt en 's lands inkomsten zullen er door vermeerderd worden. Aan den resident van Madioen is tevens een onderzoek opgedragen naar de mogelijkheid, om deze waterleiding bevaarbaar en daardoor geschikt te maken voor den vervoer van produkten.

— Op 6 April 1853 is te Soerakarta overleden de pangerang Notto Poero, onechte oudere broeder van Z. H. den Soesoehoenan. Den volgenden dag is zijn stoffelijk overschot van daar naar Imogirie vervoerd. (*Hdlsb.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Junij. De Keizer heeft een brief ontvangen, waarin Don Antonio Lopez de Santa Anna hem kennis geeft van zijne verheffing tot president der Mexikaansche republiek. Die brief werd den Keizer overhandigd door den zaakgelastigde van Mexico alhier.

— De ministerraad te St. Cloud gehouden, heeft zeer lang geduurd. Men verzekert, dat de diskussie zeer levendig is geweest en dat de Keizer het volgende moet hebben gezegd: Zeker zal de vrede niet gestoord worden, maar ik wil toch dat de demonstratien van Rusland mij tot iets nut zullen zijn.

— De revue is gisteren door het fraaiste weder begunstigd. De Keizer heeft zelf het bevel over de troepen gevoerd. Aanstaanden Zondag zullen er nog manoeuvres plaats hebben, hetgeen door de soldaten met ongenoegen is vernomen.

— Eergisteren heeft de keizer de Fransche kommissie voor de Engelsche wereldtentoonstelling, wier taak thans geëindigd is, in eene bijzondere audientie ontvangen. De heer Charles Dupin heeft te dier gelegenheid namens de kommissie eene rede uitgesproken, waarin hij de hoop te kennen gaf op het behoud van den algemeenen vrede. Naar aanleiding daarvan, verzekerde de keizer de kommissie, dat ook hij van harte wenscht en dat alle zijne pogingen er toe strekken, om den Europeschen vrede te bewaren.

— Mgr. Antonio Garibaldi, Aartsbisschop van Mira, pauselijk nuntius in Frankrijk, ll. Donderdag ten 3 ure, ten gevolge van een hevigen aanval van beroerte overleden. Den geheelen dag was Mgr. Garibaldi werkzaam geweest en wandelde met een zijner vrienden in zijn salon, toen hij, als door den bliksem getroffen, plotseling nederviel. Met den meesten spoed werd geneeskundige hulp aangewend, doch vruchteloos.

Mgr. Garibaldi werd in den jare 1779 te Genua geboren. Hij studeerde aanvankelijk in zijne geboorteplaats en vervolgens op het groote seminarium van Montefiascone, nabij Rome, en gaf steeds de schitterendste blijken van aanleg en kennis. Later woonde hij den kursus in de regtsgeleerdheid bij op de *Sapienza* en legde zich gelijktijdig toe op de beoefening der godgeleerdheid.

In den ouderdom van 24 jaren trad hij in den geestelijken stand, en zich zeer spoedig onderscheiden hebbende, werd hij aangesteld als auditeur-sekretaris bij den kardinaal Lambruschini, die in 1826 tot Pauselijke nuntius te Parijs benoemd werd en deze waardigheid tot in 1831 vervulde. Na het vertrek van den kardinaal, bekleedde Mgr. Garibaldi van 1831 tot 1837 den post van zaakgelastigde te Parijs en werd in 1837 tot Pauselijk internuntius aldaar benoemd. In 1843 naar Rome teruggeroepen, werd hij als Pauselijk nuntius naar Napels gezonden en kwam in 1850 als Pauselijk nuntius en kardinaal te Parijs terug, waar hij tot aan zijn dood bleef.

— Men verneemt dat graaf Panin, over wiens komst te Parijs de dagbladen zich zoo druk hebben bezig gehouden, slechts één dag aldaar heeft vertoefd en toen naar Vichy is vertrokken.

— De generaal de Lawoestine, kommandant van de nationale garde van de Seine, heeft aan den *Constitutionnel* een brief geschreven, waarin hij verklaart, dat het alleen op zijn verzoek is, dat het bezetten der posten aan de mairiën door de nationale garde afgeschaft is. Hij zegt in dezen brief verder, dat de burgers niet dan in hooge noodzakelijkheid van hunne dagelijksche bezigheden mogen afgehouden worden, en waar dus het garnizoen voldoende is, om de wachten te betrekken, dit niet door de nationale garde dient gedaan te worden.

— Den 17 Julij zal de spoorweg van Parijs naar Bordeaux, over zijne geheele lengte, worden geopend.

— Te Toulouse, Bordeaux en omstreken hebben zware stortregens groote schade aangerigt.

— De maarschalk St. Arnaud is heden te Metz aangekomen, alwaar hij eene revue zal houden en verder de militaire inrigtingen inspekteren. De minister zal zich vervolgens naar Luneville begeven.

— Van het gouvernement van Fransch Guyana is door den minister van marine en kolonien een rapport ontvangen nopens den gezondheidstoestand dier kolonie. Daaruit blijkt, dat er zich op den 1sten Mei 2146 getransporteerden bevonden, terwijl de zieken tegenover de gezonden in verhouding staan als 11 tegen 100. Het rapport noemt dien stand van zaken gansch niet verontrustend, voornamelijk op grond, dat de gezondheidstoestand in de groote Fransche gevangenissen soms veel zorgbarender is.

— De *Moniteur* meldt, dat het geschil met Ecuador volkomen vereffend is.

— De regering heeft berigten bekend gemaakt uit Konstantinopel, tot 6 dezer, waaruit blijkt, dat de Turksche bank 1,800.000 fr. aan de regering zal verschaffen.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Junij. Onze dagbladen hebben sedert eenige dagen een scherperen toon tegenover Rusland aangeslagen. Te Parijs was eergisteren het gerucht in omloop dat de Fransche regering aan ons kabinet eene diplomatieke nota heeft gezonden, met verzoek om, te mogen vernemen, de ware denkwijze van dat kabinet over eene bezetting der Donau-Vorstendommen door de Russen, en in hoeverre deze gebeurtenis als een *casus belli* moet beschouwd worden. Men verzekerde zelfs dat de Fransche regering op dit punt een kategorisch antwoord gevraagd heeft.

— Het gouvernement heeft besloten, dat de herinnering aan den slag bij Waterloo niet zal worden gevierd.

— Heden namiddag ten 3 ure is op het paleis van Buckingham een geheime raad gehouden.

De ministers hadden ten 2 ure aan het bureau van buitenl. zaken eene vergadering gehad.

— In het Lagerhuis hebben langdurige beraadslagingen plaats gehad, over het voorstel van den markies van Westmeath, die den heer Keog, een der Iersche leden van het bestuur, beschuldigde van bij de verkiezingen oproerige taal te hebben gevoerd. Lord Aberdeen wedersprak dit en achtte het voorstel niet overeenkomstig de waardigheid van het huis. Ten slotte is het daarop verworpen.

— De Koningin heeft naar [illegible]

den, dat zij de tentoonstelling bezoeken, doch slechts éénen dag in de hoofdstad van Ierland vertoeven zal.

— Uit Konstantinopel verneemt men voortdurend klagten over de weifelende houding van de gezanten der groote Mogendheden, zelfs Frankrijk en Engeland niet uitgezonderd, vooral wat deze laatste mogendheid betreft. Volgens een te Londen uitkomend zondagsblad, *the Press*, moet Lord Aberdeen vooraf kennis hebben gedragen van al de eischen, welke door Rusland tegen Turkije zouden gedaan worden. Ook moet het, volgens datzelfde blad, alleen op aandrang van Lord Palmerston geweest zijn, dat het Engelsche kabinet er in heeft toegestemd, om aan het Engelsch eskader den last te geven van naar de Dardanellen te stevenen. Te gelijker tijd moet echter aan het kabinet van St. Petersburg officieus te kennen zijn gegeven, dat de bezetting door Rusland der vorstendommen, door Engeland niet als een *casus belli* zoude beschouwd worden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 17 Junij. De Koningin-weduwe der Nederlanden heeft den 14den dezer Warschau verlaten en zich naar Petersburg begeven.

WEENEN, 16 Junij. Over Belgrado is alhier bij de Turksche ambassade de tijding ontvangen, dat de Porte den 9 Junij op het laatste Russische ultimatum een weigerend antwoord heeft gegeven, op grond van de beginselen, door haar in het memorandum aan de mogendheden blootgelegd. (?)

— De burgerlijke gouverneur van Lombardije, graaf Strassoldo, is door den Keizer, bij besluit van 9 Junij, benoemd tot gouverneur van Stiermarken. Hij zal zijne residentie te Grätz vestigen. De ridder Burger, gouverneur van Stiermarken, vervangt den graaf Strassoldo te Milaan.

— In de laatste depêche uit Konstantinopel, dd. 5 Junij, werd gezegd, dat de Turksche schatkist ledig en eene leening van 6 mill. gl. mislukt was. Met dit berigt rijmt niet eene mededeeling van den *Constitutionnel*, die uit Konstantinopel berigt dat de Turksche regering alles met goud betaalt; dat het reservefonds, hetwelk volgens oud gebruik voor het geval van een oorlog moet bewaard worden, aanzienlijk en het gouvernement in staat is, om in alle behoeften van het oogenblik te voorzien.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 Junij.

BEVALLEN (16 Junij): M. Leeuwe, geb. Heerebaart, Z. — (17 Junij): N. C. Menne, geb. van den Andel, D.

OVERLEDEN (15 Junij): A. van Nifterik, 30 j. — (16 Junij): A. Spiering, 68 j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 20 Junij.

Tarwe met goeden handel aan cons., Poolsche tot vorige, roode tot iets hoogere prijzen; verkocht: 130, 131 ℔ h. Poolsche *f* 330, 334; 129 ℔ dito *f* 323; 127 ℔ witb. Sandomir *f* 290; 128 ℔ Brunswijker *f* 295; 134 ℔ Kubanka *f* 275.

Rogge met weinig handel als voren: 124 ℔ Pruiss. Pommer *f* 220; 120 ℔ Odessa *f* 200; 118, 120 ℔ Petersb. *f* 197; 205; 121 ℔ ger. Odessa *f* 192.

Garst in een doen: 112 ℔ j. Fransche *f* 170.

Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Rostock 57½ £. Op 9 vaten Olie in Mei ek. *f* 64½ Junij en Aug. 63½; Sept. 63½; Oct. 63½ £. *Raapolie* op 6/w. *f* 35½, Vliegend onbepaald in Mei ek. *f* 37; Sept. *f* 35½; Oct. *f* 36; Nov. *f* 36½; Dec. *f* 36½. *Lijnolie* op 6/w *f* 31½, Vliegend *f* 30½. *Hennepolie* op 6/w. 37½; Vliegend *f* 36½.

LONDEN, 18 Maart. KOFFIJ. Ofschoon de handel niet zeer uitgebreid was, hebben de prijzen zich echter zeer goed staande gehouden. De inzettingen in *Native* hebben deze week bedragen cirka 4000 balen van 46 s. 6 d. tot 47 s. voor goed ordinair; kleurige *Plantage* soorten weinig voorhanden en hooger betaald.

THEE ferm op vorige prijzen.

NOTENMUSKAAT, in prima soort 1 a 2 d. hooger betaald. — FOELIE met eenige verkoopen tot vaste prijzen. — NAGELEN onveranderd. *Amboina* 8 a 8½ d.

SUIKER. *Ruwe*. Vreemde West-Indische soorten minder gevraagd en de prijzen zijn iets lager. *Geraffineerd*. Hollandsch Crushed met beperkte handel iets flaauwer.

[illegible] zeer geregeld tot ferme prijzen.

[illegible] met belangrijke handel voor de Consumtie. Voor nieuwe [illegible] men 82 s. betaald. — *Rosijn*. [illegible] 55 s. gehouden. *Valentia* en *Smirna* eenige omzet onveranderd.

[illegible] Met eenige handel. [illegible] — *Lijnzaad* wordt [illegible] zijn flaauw. —

GRAANMARKT. *Tarwe* vast. *Garst* [illegible] met meer handel.

VEEMARKT. *Runderen* en *Schapen* tot 2 d. hooger grif opgeruimd. *Lammeren* en *Kalveren* mede grif verkocht zonder prijsverbetering.

BOTER zeer overvloedig en matig gevraagd. *Friesche* fijne 84 a 86 s. minder 80 a 82 s. *Hollandsche* en *Zwolsche* [illegible]

80 a 84 s. — KAAS met beperkte handel; *Gouda* 34 a 48 s.; *Edam* 46 a 56 s.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		18 JUNIJ 4½ u.	gebl.	20 JUNIJ 4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		63⅛	63[illegible] a	63 5/16	63 5/16
Dito Dito	3	76¼	75⅞		
Dito Dito	4	94¾	94⅝	94 11/16	94 11/16
O. I. Leening 1844	4	94⅝			
Amortis. Syndic.	3½	94			
Handel-Maatschappij	4½		127		
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		52 7/16	[illegible] 7/16		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	23	23 15/16	23	
Dito	3		48¼		
Dito Binnenl. à 6/m.		42 13/16	42⅞	42 13/16	42⅞
Coup. Bewijzen.		5⅞	5 5/16		
Amortisable Schuld		5⅝			
PORTUGAL te Londen	5	39	38¾		
Dito Dito	4	36 15/16	36⅞	36¾	36⅝
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅝	108¼		
Dito Dito 1828 en 1829		107⅞	108		
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4		93½		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92⅞	92½	92½	
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5	104¾			
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		74⅝			
POLEN, Certificaten	4	86⅞	85½		
Dito Aand. à fl. 500		163½			
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actien					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82 3/16	81 13/16	81 7/16	
Dito 1847	2½	42¾			
Dito 1851	2½	24	41½		
Dito 1849	5	93 3/16	93 3/16		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B	5	93 1/16	93 1/16		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito » 250		306			
NAPELS, Cert. *Hum en Bonnet*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5				
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	26⅜	26⅜	26 7/16	
VENEZUELA à £ 100	3½	40½	40¼		
[illegible] à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		10 3/16			
ECUADOR à £ 100		4 3/16	4¼	4 3/16	

Philad. bij Hope en C°. 5 pCt. 81½.

Over het geheel verkeerde onze fondsenmarkt in eene flaauwe stemming, zonder dat de handel in geene der genoteerde soorten levendig was.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56½		Livorno	2/m. *f*	39½
„	zigt „	56⅞		Napels	„ „	81⅛
Bordeaux	2/m. „	56		Petersburg	„ „	1,66
„	½/m. „	56¼		Weenen	2/m. *f*	[illegible]
Madrid	3/m.	246		Augsburg		[illegible]
Cadix	„	247		Frankfort		99⅛
Seville	„ „	243		Hamburg	2/m. „	35¼
Bilbao	„ „	244		„	zigt „	35½
Lissabon	„ „	41½		Londen	2/m. „	11,17½
Porto	„ „	41½		„	zigt „	11,85
Genua	2/m. „	46⅞		Rotterdam		⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Junij. Belg. leen. 2½ pc. 55¾, 1840/1842 4 pc. 97½; 1848 „ 97⅞; Spanje 1—3 pc. 22 9/16; Binnenl. 3 pc. 43; Romeinen 5 pc. 96; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85¼.

LONDEN, 18 Junij. Cons. kont. 98⅞ a 98¾; op tijd 98⅞ a 98¾ Braz. 100 a 101; 1829/39 100 a 102; 1852 98½ a 99½; Den. 3 pc — a —; 5 pc. — a —; Ecuad. 5⅛ a 6⅛; Gren. 22 a 22¼; Uitgest. 9⅞ a 10⅞; Mexiko Nieuwe 28⅛ a 28½; Peru 4½ pc. N. — a —; Uitgest. — a —; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119 (N.) 4½ pc. 103 a 103½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 39¼ a 40½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23⅛ a 23⅜; 3 pc. 48⅞ a 49; Coup. cert. 5⅞ a 6⅛; Passive 5¼ a —; Holl. 2½ pc. 65 a 65½; id. 4 pc. 96½ a 96; Venez. 40 a 41; Uitg. 16 a 17; Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 1824 — a —

BERLIJN, 18 Junij. Schuldbr. 3½ pc. 92¼; Meti. 5 pc. [illegible] Rusl. Stiegl. 4 pc. 96½; Pools. 4 pc. 90; Loten fl. 500 92½; Oost. Met. 5 pc. 88½; Amsterdam zigt 142 p. id. 2/m. 141⅞ g.

HAMBURG, 18 Junij. Rusl. Cert. 5 pc. 105; Oost. Met. 5 pc. 89½; Spanje 1—3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 40⅛.

FRANKFORT, 18 Junij. Met. 5 pc. 86; A 5 pc. 86¼; 2½ pc. 43½, Bank-Actien 1428; Darmst. Loten fl. 50 99; id. fl. 25 31½; Badensche Loten fl. 50, 71½; id. fl. 35, 39⅞; Nassausche fl. 25, 28¼. Holl. 2½ pc. 63⅛, id. 4 pc. 95¾; Sardinische 41½; Wissel op Weenen —.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 18 Junij. B. H. Schoe, Amicitia et Vides, Suriname [illegible] 18 Junij. P. C. Teengs, d'Elmina, Akijab, l. v. Cowes. — 19 Junij. J. D. Bradheering, Wilhelm, New-York. [illegible] J. Poelmans, Fiducia, Rio de Janeiro, l. v. [illegible]

UITGEZEILD:

TEXEL, 19 Junij. C. Meyer, Antonie en Eugénie, Su[illegible]

Volgens brief van kapt. J. C. Berk, voerende het [illegible] Jacoba en Christina: van hier naar Batavia, in d[illegible] Junij, bevond hij zich toen op de hoogte van Hartings[illegible] sende met Z. W. Wind; aan boord was alles wel.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SURINAME, Louisa Christina, Peters. 353 v. S[illegible] J. en Th. van Marselle; 32 v. dito 20 f. Rum, Roth[illegible] Co.; 100 v. Suiker, 8 b. Katoen, Broen en Co.; 50 v. S[illegible] Wed. van Hasselt en Co.; 30 v. dito, C. J. van [illegible] 300 z. dito, Wed. J. S. van der Poll; 23 v. dito, 1[illegible] Hout Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Antoinette Maria, Daij: 1479 z. Rijst, [illegible] Koffij, 1 k. Notenmuskaat, 1 k. Foelie, 4 k. Mand[illegible] 5 k. Thee, Kreglinger en Co.: 4z. Rijst, 1 b. Koffij, [illegible] boom en Suermondt: 1438 kranj. Suiker, 78 k. Coch[illegible] 215 z. Gom Elastiek, 452 k. Thee, 200 b. Bind.otti[illegible] N. H. M.

TJIATJAP, Bantam, van der Bolck: 5035 b. Koffij [illegible] k. Suiker, 437 k. Indigo, 488 sch. Tin, 939 b. Bind[illegible] gen, N. H. M.

— Meccator, Poort. 6040 b. Koffij, 235 k. Suiker [illegible] k. Indigo, 633 b. Bindr. N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 20 Junij in lading naar:

Keulen	A. Krell, Mercurius.
„	H. Willemsè, Coln N°. 6.
Duisburg	J. L. Arets, Ondine.
Manheim	P. J. Itschert, Eendracht.
Ludwigh. & Heilb.	J. B. Hanlein, Delphin.
Mainz	K. Rau, Pauline.
Dusseldorp & Neus	V. Meeuw-en, Niederrein N°. 16.
Wageningen & Rhenen	J. Jansen, Vrouw Maria.
Heesel	Eduard Beijer, de Hoop.

AMSTERDAM, 20 Junij vertrokken:

Manheim	J. G. Krol, Hoffnung.
Frankf., Coblentz en Manheim	A. Joosten, Frankf. N. 22.

Rijnhoogte, KEULEN 18 Junij 13 vt. 1 dm.

ADVERTENTIEN.

NIEUWE GOEDKOOPE MUZI[illegible]

à 1½ en 2 Ct. de Pagina.

De Muziekale Correspondentie te 's Gravenhag[illegible]

Wijk B. 186,

heeft in minder dan **DRIE** jaren reeds meer [illegible] **DUIZEND** diverse Muzijkwerken uitgegeven, [illegible] getal maandelijks met 30 à 40 nieuwe en klas[illegible] werken vermeerdert.

Door middel van DÉCALQUE, is die snelle uitg[illegible] mogelijk geworden.

Heeren Muzijkmeesters in het bijzonder wordt deze g[illegible] koope Muzijk ten dienste hunner leerlingen aanbev[illegible]

Buiten inteekening wordt de prijs verdubbeld, [illegible] *betaalt alsdan nog niet de helft der prijs van de* [illegible] *wone plaatdrukmuzijk.*

Het Depôt, de Catalogus en het Prospectus zijn vo[illegible] handen te *Amsterdam* bij L. ROEUX in de Kalverst[illegible] en B. EISENDRATH O. Z. Voorburgwal, N°. 216., en vo[illegible] bij de correspondenten in alle steden van het Rijk. (27[illegible]

EENE HOPELOOZE KLIERZIEKTE d[illegible] *de zalf en pillen van HOLLOWAY genezen.* De h[illegible] Heydon te Sidney, agent voor den verkoop van de g[illegible] neesmiddelen van Holloway te Nieuw-Zuid-Walis, schr[illegible] dat Thomas Evans, in dienst van den heer C. Thomso[illegible] te Berambulu aan klierziekte leed aan den hals, en [illegible] overigens zijn geheel ligchaam overdekt was met [illegible] waaruit onophoudelijk een slijmerig vocht vloeide. [illegible] had onderscheidene geneesmiddelen gebruikt, maar nie[illegible] had hem geholpen. Eindelijk maakte hij gebruik van [illegible] zalf en pillen van Holloway, waardoor hij in zeer ko[illegible] ten tijd zoo volmaakt hersteld, dat hij tot dus ver[illegible] in den besten staat van gezondheid verkeert.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt [illegible] *Doosjes Pillen* à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.7[illegible] *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.9[illegible] *f* 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen b[illegible] B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MILIUS te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch* alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Establishment.*

(2748)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgeve[illegible]